

Anna Stafsudd, Ekonomihögskolan, Linnéuniversitetet

Sverige är en liten värld! Vikten av företags nätverk

2006-2010

”Sverige är en liten värld! Vikten av företags nätverk” är del av internationella projektet ”Small Worlds in Comparative Perspective”, lett av Bruce Kogut (Columbia University, USA), vilket studerar modeller av nätverkskopplingar och logiken bakom dessa. Syftet med svenska delen av projektet är att studera Sveriges corporate governance system i termer av ägar- och styrelsenätverk, främst med hjälp av small world metoden och nätverksanalyser, samt orsaker och konsekvenser av detta system. Dessa syften har varit desamma från projektansökan till och med utförandet.

TRE VIKTIGASTE RESULTAT

Ett viktigt resultat gäller det svenska corporate governance systemet i förhållande till de geografiskt och normativt närliggande skandinaviska systemen. I Sinani, Stafsudd, Thomsen, Edling & Randøy (2008) tillbakavisar vi den vanliga uppfattningen att de skandinaviska systemen är så lika varandra att de är desamma. Vår jämförelse visar att det finns stora likheter i termer av upprätthållande av lagen, politisk stabilitet, statens effektivitet, rättssäkerhet, begränsning av korrupktion samt röst och ansvar.

Dock finns det stora olikheter vad gäller formella styrelse- och ägarstrukturer. Trots detta kan alla skandinaviska länder kallas små världar (small worlds) i det att de har täta ägar- och styrelsenätverk; mycket mer så än vad som skulle uppstå slumpmässigt. Sverige är dock den klart ”minsta världen” – det vill säga har klart tätast nätverk. I en fortsättning av denna studie inom ramen för det internationella projektet ”Small Worlds in Comparative Perspective” finner vi i Edling, Hobdari, Randøy, Stafsudd & Thomsen (kommande) att skandinaviska styrelsenätverk liknar varandra och är positivt relaterade till heterogenitet i genus och nationalitet, ålder, styrelse- och företagsstorlek. Välrelaterade styrelser tenderar att vara mer heterogena.

För det andra fokuserar jag både på orsaker och konsekvenser av det svenska corporate governance systemet i Stafsudd (2009). Dess historia introduceras först, varefter jag följer upp resultatet att Sverige är den minsta världen av de skandinaviska länderna och finner att detta även är så i förhållande till övriga Europa (med undantag av Tyskland) och USA. Jag argumenterar för att detta kan förklara att Sveriges aktiemarknad är så vital jämfört med andra europeiska länder; nästan jämförbar med aktiemarknaderna i Storbritannien och USA. Detta är motsatt La Porta, Lopez-de-Silanes, Shleifer & Vishnys (1998) hypotes att det anglo-amerikanska systemet är mest välfungerande. Istället introducerar jag vikten av förtroende och social kontroll, vilken kan utövas genom sådana täta företagsnätverk som Sveriges. Vikten av den institutionella kontexten framhävs alltså och en sällsynt

systematisk jämförelse av nationella nätverk och effekter görs, vilken visar på den tidigare föreslagna vikten av ägarnätverk (Agnblad, Berglöf, Högfeldt & Svancar, 2001; Collin, 1998).

För det tredje fokuserar vi i Jonnergård & Stafsudd (kommande) på nätverkseffekter i en longitudinell studie av relationen mellan styrelsesammansättning samt -nätverk och styrelsearbete i termer av aktivitet och deltagande. Vi finner att styrelseaktivitet samt -deltagande har ökat 1994-2004, något som antyder vikten av institutionell teori, vilken används i artikeln. I och med detta finner vi att styrelsesammansättning i termer av genusheterogenitet är positivt relaterat till styrelseaktivitet (särskilt sättandet av policies) och -deltagande, dvs. ju fler kvinnor i styrelserna, desto större variation av aktiviteter och desto mer deltagande. Vi finner ingen sådan relation för icke-svenska direktörer. Styrelsenätverk är också relaterade till styrelsearbete då centralitet i företagsnätverket är negativt relaterat till styrelseaktivitet och -deltagande, medan board interlocks, dvs. kopplingen mellan två styrelser genom att en styrelsedirektör sitter i båda, är positivt relaterat till styrelsearbete. Dessa effekter skulle kunna förklaras genom spridningen av anglo-amerikanskt styrelseideal i det svenska företagsnätverket, då detta ideal inkluderar utökad styrelseaktivitet och -deltagande, medan en sådan trend inte nödvändigtvis följs av de mest centrala, eller mäktiga, i företagsnätverket.

NYA FORSKNINGSPRÅG SOM GENERERATS

En fråga rör hur nationella företagsnätverk bildas. Även om detta tentativt berörs i Stafsudd (2009) så är en mer noggrann analys möjlig med hjälp av ägardata från "Ägarna och Makten i Sveriges Börsföretag" 1986-2010. Efter att ha samlat in data ska jag skriva en artikel om hur det svenska företagsnätverket har förändrats i termer av ägartyper. Det ska bli särskilt intressant att se vilka förändringar som har skett i de svenska nätverken med intåget av utländska ägare på den svenska aktiemarknaden samt ökningen av de institutionella sådana. Finansiering kommer att sökas för fortsatt nätverksanalys.

En annan fråga rör relationen mellan de svenska ägar- och styrelsenätverken och vad styrelser och toppchefer gör samt vilka personer de utgörs av. Vi berörde detta i Jonnergård & Stafsudd (kommande), men kommer att behandla frågan mer utförligt i en bok som just skrivs. Åtta enkäter under 1994, 1999, 2004 och 2009 (den sista finansierad av Handelsbankens Forskningsstiftelser 2009) till styrelsedirektörer och toppchefer i svenska börsföretag gör en beskrivning av det svenska corporate governance systemet, ägar- och styrelsenätverk, styrelser, toppchefer samt en preliminär analys av relationerna dem emellan möjlig.

Slutligen ledde skrivandet av Stafsudd (2009) till att jag blev tillfrågad av William Q. Judge (Old Dominion University, USA), redaktör för den högst rankade corporate governance

journalen *Corporate Governance: An International Review*, om jag ville skriva en komparativ artikel om nuvarande finanskris i USA med finanskriserna i Japan och Sverige under 90-talet som historisk och kontextuell bakgrund. Christina Ahmadjian (Hitotsubashi University, Japan), projektmedlem i ”Small Worlds in Comparative Perspective” anslöt sig till oss senare. Judge, Stafsudd & Ahmadjian (2010) är under review vid *Corporate Governance: An International Review* och kommer att presenteras på Global Financial Crisis konferensen vid Wharton School i Philadelphia, USA, i september 2010.

TVÅ VIKTIGASTE PUBLIKATIONER

Den viktigaste publikationen är Stafsudd, A., 2009, *Corporate Networks as Informal Governance Mechanisms: A Small Worlds Approach to Sweden*, *Corporate Governance: An International Review*, 17(1): 62-76. Denna artikel är publicerad i den högst rankade corporate governance journalen och ses generellt som en toppjournal (impact factor 2,068). Som ovan beskrivet under resultat bygger denna artikel på resultaten från Sinani, Stafsudd, Thomsen, Edling & Randøy (2008) att Sveriges nätverk jämfört med andra länder är väldigt täta (med undantag av Tysklands ägar nätverk). Artikeln gör ett bidrag genom att betona vikten av den institutionella kontexten samt vikten av informell, social, kontroll i ett corporate governance system, då den visar på att täta nätverk kan komplettera formella styrelsemekanismer genom att främja investerarbeteende såsom den relativt stora och aktiva svenska aktiemarknaden.

Den andra viktigaste publikationen är: Jonnergård, K. & Stafsudd, A., kommande och publicerad on-line, *The Making of Active Boards in Swedish public companies*. *Journal of Management and Governance*. Denna artikel är publicerad i en av de två ledande corporate governance journalerna och analyserar effekten av styrelsesammansättning och -nätverk på styrelseaktivitet och -deltagande. Artikeln gör ett bidrag då den visar på nyttan av att använda institutionell teori för att förklara styrelsearbete. Dessutom visas det att styrelserelationer och -position är relaterade till vad styrelser gör i det att i hög grad sammankopplade styrelser tenderar att ha större variation av aktiviteter samt deltagande, medan centralitet i nätverket är negativt relaterat till styrelsearbete. Som beskrivet ovan under viktigaste resultat antyder detta en fortsatt spridning av anglo-amerikanskt ideal vad gäller styrelsearbete, men också att centrala, starka och kanske mer konservativa ägare tenderar att motsätta sig sådant inflytande.

ANDRA TYPER AV FÖRMEDLING

Konferenspaper:

Jonnergård, K. & Stafsudd, A., 2009, The Making of Active Boards: A Longitudinal Study of Swedish Public Companies, European Academy of Management, Liverpool, Storbritannien. Nominerat till best paper i corporate governance divisionen.

Jonnergård, K. & Stafsudd, A., 2008, The Making of Active Boards: A Longitudinal Study of Swedish Public Companies, Journal of Management and Governance symposium om "New perspectives on board research", Neapel, Italien.

Stafsudd, A., 2006, The Importance of Informal Governance Mechanisms as Illustrated by Sweden's Extensive Shareholder Networks, European Academy of Management, Oslo, Norge.

Stafsudd, A., 2006, Healthy Capital Markets despite Poor Investor Protection, Academy of International Business, Beijing, Kina.

Stafsudd, A., 2005, Strong Owner Interlocks through Strict Business Group Separation: The Case of Sweden 1990-2000, Academy of Management, Honolulu, USA.

Publikationer:

Edling, C., Hobdari, B., Randøy, T., Stafsudd, A. & Thomsen, S., forthcoming, "Testing "the Old Boys' Network": Diversity and Board Interlocks in Scandinavia" in Kogut, B. (Ed.) The Economic Sociology of Corporate Governance Systems. Cambridge, MA: MIT Press.

Jonnergård, K. & Stafsudd, A., forthcoming and published on-line, The Making of Active Boards in Swedish Public Companies. Journal of Management and Governance.

Sinani, E., Stafsudd, A., Thomsen, S., Edling, C. & Randøy, T. 2008, Corporate Governance in Scandinavia: Comparing Formal Institutions and Networks, European Management Review, 5(1): 27-40.

Stafsudd, A., 2009, Corporate Networks as Informal Governance Mechanisms: A Small Worlds Approach to Sweden, Corporate Governance: An International Review, 17(1): 62-76.